

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ

СЛАМЕНИЯТ ЧОВЕК

chitanka.info

СЛАМЕНИЯТ ЧОВЕК^[0]

Ти, драги читателю, навярно си виждал поне веднъж в живота си някой от ония сламени хора, които новобранците мушкат с ножовете на пушките, за да изучат военното изкуство. Тия чучели обикновено са съшити от стари брашнени чували или от нарочно купен за целта кеневир, натъпкани са добре със слама, а някои от тях имат същинско човешко лице, с нос, уста и очи. Идват младите момчета от село със своите прости дървени сандъчета, в които се крият по няколко яйца или ябълки, по едно сварено пиле, по една-две макари с черни и бели конци, обличат войнишките дрехи и още ненаучени, дето се казва, да държат пушките — току виж, започнали да мушкат сламения човек в гърдите, в корема, в главата — гдето сварят. Разбира се, сламеният човек стои спокойно в голямата си дървена рамка и търпеливо понася жестоките удари на войнишкия нож, без да се оплаква някому от тая висша несправедливост.

Тъй като настоящият разказ има за герой такъв един казармен чучел, който поради едно странно стечение на обстоятелствата се заплита в една още по-странна и дори малко неприятна история, ние се обръщаме към любезния читател с горещата молба да запази в тайна всичко, което ще прочете по-долу, за да не се правят после всевъзможни погрешни заключения от страна на някои заинтересовани люде, търсещи, както гласи поговорката, под вола теле.

И тъй, в казармата на 1357-и полк стоеше за слава и чест на военното изкуство един сламен човек, който цели петнайсет години беше мушкан така безмилостно от ножовете на новобранците, че в края на краищата бе загубил всякакъв човешки образ и подобие и бе заприличал просто на някаква разкапана костенурка. Наистина, той все още се държеше на нозете си, ала жалкият му вид будеше такова тягостно впечатление, че и най-коравото сърце не можеше да не изпита

известно състрадание към това онеправдано от съдбата същество. Впрочем нашият сламен човек не се чувствуваше нещастен, защото изобщо не можеше да чувствава. Той стоеше непоколебимо на поста си, като рискуваше всеки миг да рухне на земята и да бъде изхвърлен след това съвсем безславно в някоя от общинските коли за смет.

Тоя, който е служил войник, знае много добре, че всяка рота в полка си има свой фелдфебел, наречен по някакво странно недоразумение „майка на ротата“. Казваме недоразумение, защото тия „майки“ понякога проявяват твърде мащенски чувства към своите деца и нерядко работата стига дотам, че фелдфебелът се превръща в истинско страшилище за войниците, които почват да го смятат едва ли не за някакъв брат на дявола.

Такъв именно брат на дявола имаше и в една от ротите на нашия полк. Войниците от тая рота тръпнеха от ужас пред изстъпленията на своята „майка“, докато самият фелдфебел пък се радваше тайно на оная тъмна слава, с която живееше в съзнанието на бедните новобранци. Дошъл преди години от някакво далечно село като прост редник, той беше усвоил със завидно усърдие всички казармени добродетели и бе стигнал напълно заслужено до фелдфебелски чин. Когато на ръката му блеснаха триъгълните жълти нашивки, у него неочаквано се пробуди едно деспотично чувство и той започна да вилнее и да тероризира съвсем безпричинно младите войници. Така например, когато те свършваха дневните упражнения и просто капваха от умора, той ги караше да тичат от единия до другия край на казармата, без да можеше да обясни защо върши това. Веднъж при упражненията на лоста един новобранец падна с главата надолу и за миг изгуби съзнание. Фелдфебелът се спусна върху него, улови го за яката, изправи го на нозе и като го разтърси с всичка сила, изкрещя побеснял на ухото му, че с казионни дрехи никой не можел да се търкаля в праха.

За разлика от другите фелдфебели, които обикновено са едри мъже с големи кореми, нашият фелдфебел беше ниско човече с мургаво циганско лице, под чийто нос стърчаха малки черни мустачки. Той мигаше някак неестествено, както мига човек срещу слънчевата светлина, и тоя негов навик придаваше на лицето му привидно добродушие. Нощем, когато цялата казарма спеше, дребната фигурка на фелдфебела бродеше като призрак из помещенията, дебнеше

дежурните и търсеше да открие някакво несъществуващо нарушение на реда.

Ала всяка отрова, разбира се, си има и противоотрова. В ротата на страшния фелдфебел бе попаднал, неизвестно откъде, един истински нехранимайко, който дразнеше на всяка крачка своя началник и понасяше геройски всички наказания. Тоя нехранимайко прекарваше половината от денонощието в ареста, а през другата половина си подготвяше същата участ за следващото денонощие.

— Мирно! — изкомандува една сутрин фелдфебелът и докато всички войници замръзнаха на местата си, непрокопсаният новобранец направи някаква гримаса и се озъби право в лицето на майката на ротата.

Извън себе си от раздразнение, фелдфебелът извади провинения от строя и като му зашлеви с ликуващо злорадство една шумна плесница, изпрати го на тридневно покаяние в карцера.

Ала тая негова постъпка предизвика такива усложнения, че той сигурно би се съгласил да пощади пропадналия войник, ако изобщо можеше да предвиди, че ще стане жертва на едно жестоко отмъщение.

Когато виновникът излезе от карцера, лицето му сияеше от някакво вътрешно просветление. Той се прибра в ротата и изведнъж, за голяма изненада на всички, започна да прави впечатление на крайно благовъзпитан човек. Изпълняваше със светкавична бързина всички заповеди, стараеше се да бъде пръв в ротата и в скоро време стигна до завидното положение да чисти ботушите на самия фелдфебел, което показваше, че е спечелил благоволението на своя доскорошен враг. На какво се дължеше тая внезапна промяна у него — никой не знаеше. Във всеки случай фелдфебелът тържествуваше, че е успял да вкара в пътя тоя разюздан младеж, и затова по-късно, когато ругаеше някой войник, обичаше да казва самодоволно на своя фелдфебелски жаргон:

— Аз такива тарикати съм укротявал, та на тебе ли басма ще цепя!

Така говореше страшният фелдфебел, без да подозира, че е попаднал в клопката.

Една тиха лятна нощ, когато всички спяха, покаяният грешник отвори очи, озърна се със затаен дъх наоколо и като видя, че в помещението няма никой друг буден освен него, измъкна се предпазливо от леглото си, нахлузи набързо панталоните си, плъзна се

като сянка край стената и скочи през отворения прозорец в дъното на полутъмния коридор. Никой не го видя. Не го забелязва дори и дежурният по рота, който след неочакваната проверка на призрака-фелдфебел бе седнал заедно с един от часовете в едно затулено кътче и играеше с него на дама.

Момъкът се промъкна в сянката на дългото казармено здание и отиде точно на онова място, дето оставяха след учение сламения човек. Да, той отиде право при сламения човек и без да губи време, извади от джоба си игла и конец и приши набързо върху ръката на чучела едни, бог знае отде намерени, стари фелдфебелски нашивки за прослужени години. Като извърши това нечестиво дело, той се върна все тъй предпазливо при леглото си, мушна се под тънкото сиво одеяло и в същия миг захърка с всичка сила.

Полковият командир беше снажен петдесетгодишен мъж с прошарена коса и със сини, замислени очи, обичаше да си посрѣбва и да играе на карти, ходеше два пъти в седмицата на кино и дори получаваше вкъщи едно литературно списание. Някога, като юнкер във Военното училище, той се бе опитвал да пише стихове, но след като разбра, че от него не ще излезе втори Лермонтов, захвърли с огорчение перото, запазвайки у себе си като неизлечима рана само един далечен копнеж по изкуството.

Вечерта на току-що отбелязаното по-горе събитие в казармата полковникът бе прекарал на покер у своя приятел инженера, дето остана до четири часа сутринта, зашеметен от магията на картите, които минаваха от ръка в ръка и се разтваряха като измамни ветрила между изпотените пръсти на играчите. Най-сетне на разсъмване гостите станаха да си вървят и след като домакинят ги изпрати до входната врата с широка и малко досадна прозявка, всички се прѣснаха на различни страни и се запътиха към домовете си.

Като всеки добре обзаведен ерген, полковникът си свари в къщи кафе на електрическия чайник, изпи го на бавни и големи глътки, после се изтегна върху мекото си пружинено легло и дълго се обрѣща, без да заспи, ту на една, ту на друга страна.

Слънцето беше отдавна изгряло, когато полковият командир премина дългата пясъчна пътека на казармения двор и влезе в

канцеларията си. Главата му тежеше от безсънната нощ, по гърба му лазеха студени тръпки. Той седна пред писмената си маса, помириса прясно откъснатия трендафил, натопен в блестящо излъскана гилза от французка граната, хвърли бегъл поглед към натрупаните отпреде му книжа и протегна ръка към мастилницата, направена също от трофейна бомбена чашка.

Полковникът беше вече натопил перото в мастилото, когато на вратата на канцеларията се похлопа съвсем тихо и той вдигна глава.

В същия миг вратата се отвори. Офицерът изпусна писалката, вцепени се на мястото си и остана със зяпнала уста. На прага на стаята стоеше в мирна войнишка стойка — кой мислите?

Сламеният човек!

— Разрешете да остана! — рече отсечено чучелът, като отдаде чест, и фелдфебелските му нашивки слисаха съвсем полковия командир, който и без това беше вече изпаднал в едно състояние, близко до лудост.

Полковникът хвана главата си с две ръце и като натисна до болка очите си с дланите, замижа и прекара така около половин минута, мъчейки се да улови нишката на тая нелепа загадка. Сетне той отвори едното си око и през пръстите на ръката си погледна към вратата. Но, о, ужас! Сега сламеният човек стоеше до самата негова маса и дишаше право в лицето му. При това дишане се чуваше едно особено пращане, напомнящо шума на сламеник, настъпен от човешки крак.

Полковникът, който изобщо беше смел човек и притежаваше орден за храброст, дойде веднага на себе си, скочи от стола си и като се дръпна до стената, извика със страшен глас:

— Марш! Навън! Марш!

— Поз-поз-волете, една докладна запп-пи-ска! — заекна чучелът, като протегна ръка и остави на масата един голям лист, изписан от горе до долу с виолетово мастило.

— Никакви докладни записки! — крещеше обезумелият полковник. — Марш навън! Върви по каналния ред! Три дни в карцера!

— Позволете, господин полковник, никой друг освен вас няма да вземе тая записка! — мълвеше смутено сламеният човек и нарисуваните му с химически молив очи мигаха също като очите на злия, дребен фелдфебел.

— Добре! Остави я! Ще видим! Марш! — озъби се полковият командир, като изгледа свирепо просителя.

— Слушам, господин полковник! — извика чучелът и като козирува повторно, обърна се кръгом и се запъти към вратата. Изпод мишницата на дясната му ръка стърчеше снопче почерняла слама, гърбът му бе закърпен с измърсено хасе, върху което някой бе написал с въглен „Кольо“.

Когато необикновеният гост излезе, полковникът закрочи нервно из стаята, сетне се приближи до прозореца и загледа разсеяно, с пламнало от възбуда лице весело пърхащите врабчета в казармения двор.

— Не, не може да бъде — рече на себе си той. — Аз сигурно бълнувам. Гледай ти какво може да излезе от един покер!

И той заповяда да извикат веднага полковия лекар.

След малко лекарят се яви със слушалка в ръката.

— Да, докторе — рече мрачно полковникът и започна да разказва току-що случилото се с него невероятно приключение.

— Я си изплезете езика! — каза лекарят, когато командирът свърши разказа си.

— Така. А да чувствувате някакви болки в главата?

— Да, има нещо такова — отвърна неуверено полковникът.

— Хм, слабо нервно разстройство! — заключи тържествено докторът и като извади из джоба си една голяма кутия, подаде от нея на нервно резстроения си пациент няколко прахчета с думите:

— Три пъти дневно, по един прах след ядене.

Останал сам, полковникът пристъпи отмалял до писмената си маса и се отпусна на стола. Ушите му свиреха, виеше му се свят. Той нямаше никакво желание за работа. Цялата тая история бе развалила настроението му. Искаше му се да си отиде вкъщи, да легне в леглото си, да заспи и да не се събужда няколко дена наред. Тогава погледът му падна върху червения трендафил във французката гилза, плъзна се надолу, премина по книжата и изведнъж се закова върху един голям лист, на който с едри калиграфически букви бяха написани думите: **Докладна записка.**

Въпреки волята си полковникът зачете с разтупкано от ужас сърце странната просба, оставена на масата му. Тялото му трепереше

като в треска, искрящите му от безумие очи прескачаха по цели редове:

„И тъй като при сегашното ми положение аз не мога да служа повече за чучел на новобранците, моля най-учтиво ходатайството Ви, господин полковник, да ми бъде дадена рота или ако това е невъзможно, да бъда уволнен в запаса на армията, като ми се признае законното право на пенсия за фелдфебелски чин.“

— Не! Тук има нещо друго! — изрева полковият командир и побягна навън.

— Къде е чучелът? Да се донесе веднага чучелът! — гърмеше в далечината неговият глас.

В казармата настана суматоха.

Всъщност ето каква беше работата.

Когато нашият нехранимайко се промъкна през нощта до сламения човек и приши на ръката му жълтите фелдфебелски нашивки, той просто искаше да се подиграе с виновника за всички свои страдания в казармата, без да влага някакъв по-дълбок смисъл в постъпката си.

Ала случи се тъкмо това, което никой никога не можеше да допусне. То беше и невероятно, и глупаво, и нелепо, и страшно в едно и също време, и все пак беше факт. Чудотворната сила на фелдфебелските нашивки одухотвори бездушния сламен чучел и събуди у него съзнанието на жив човек. Отначало чучелът помръдна леко нозете си, след това издигна украсената си с нашивки ръка и най-после въздъхна дълбоко, замига с очи и излезе из дървената си рамка.

През неговия сламен мозък проблесна като светкавичен лъч цялата картина на досегашното му казармено битие, той почувствува внезапна болка от всички свои стари рани, сетне всичко това изчезна за миг и в главата му изплува смътната мисъл за неговото ново, фелдфебелско величие. Чучелът премина смело пустия казармен двор, тръгна из помещението, улови на местопрестъплението часовоя и

дежурния по рота, които играеха на дама, и започна да ги ругае така, както никой фелдфебел не бе ги ругал дотогава. Той дори ритна жестоко часовоя, като го заплаши, че ще му откъсне ушите.

Безкрайно доволен от своя пръв фелдфебелски подвиг, сламеният човек закричаше нататък и надникна в една празна канцелария, полуосветена през малкото стъкло на вратата от запалената в коридора лампа. Той влезе в канцеларията, но в същия миг отстъпи назад, смутен от една страшна картина, която висеше на отсрещната страна. Тая картина, изобразяваща войник в легендарната стойка „на нож“, събуди в паметта му ужасния спомен за неговия доскорошен живот в казармата и същевременно го озари с една щастлива мисъл.

Нашият герой седна пред една маса и дълго и грижливо писа докладната записка до командира на полка, чието съдържание ние вече знаем отчасти. Като написа просбата, той се изгуби в дъното на широкия казармен двор — в малката постройка, дето се намираше канцеларията на полковия командир. Там той се скри в един голям дървен сандък и зачака утрото, за да се яви пред полковника. Разигралата се след това сцена в канцеларията на командира е също тъй известна на читателя.

Какво стана по-нататък?

Какво можеше да стане, когато в тая работа имаше пръст самия дявол. Сламеният фелдфебел остана неоткрит въпреки най-усърдното претърсване на всички казармени помещения. Гледаха и под креватите, завираха се и в комините, търсиха и под едно старо седло — никъде не можаха да го намерят.

Може би, след като командирът го изруга и го изпъди тъй грубо, той не посмя да се върне вече в казармата, страхувайки се да не го разжалват и да го оставят пак за чучел на новобранците.

Къде отиде той, какво стана с него, удави ли се, изгоря ли — това остава неизвестно.

Във всеки случай малкият страшен фелдфебел не можа да преживее събитието, пожълтя като лимон, стопи се от мъка и умря през една дъждовна есенна вечер в полковия лазарет. Виновникът за неговата смърт и за неизвестната съдба на чучела пък бе изправен пред военния съд, да отговаря за извършената от него гавра с пагона. Най-

сетне и самият полкови командир се ожени и от цялата тая история в паметта му се запази само един кошмарен спомен.

Ще запитате: мигар казармата остана без чучел? О, не. На тоя свят има толкова много слама и кеневир, че в услуга на военното изкуство могат да се сътворят не един, а десетки, стотици, дори цели дивизии сламени хора. Веднага след изчезването на нашия герой в казармения двор на 1357-ми полк се яви в нова дървена рамка нов сламен човек, много по-строен и по-хубав от стария, с голяма топчеста глава, върху която ръката на полковия шивач изписа със зелена боя очи, нос и всички други подробности на човешкото лице.

И новият инвентарен жител на казармата заживя трагичната и величава съдба на незнайния чучел, без да търси някакво възмездие или награда за своята беззаветна служба към родината.

[0] По-късно разказът е наречен „Сламеният фелдфебел“. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.